

Николај Тимченко

Песник пред завичајем

Петар Сарић: „Врх поља“, Јединство, Приштина 1973.

Плодни песник и романијер Петар Сарић даје нов доказ о својој стваралачкој авантури. Пошто је у својој претходној збирци **Небески дом** (Приштина 1972.) успоставио дијалог са свемиром, Сарић се у новој збирци враћа у просторе свог завичаја да би наставио трагање за истинама и драмом живљења. На тај начин Сарић песнички дијалог о судбини песника преноси на реално тле, на тле свота ужег завичаја који инспирише и његову прозу.

Тон целој збирци даје прва песма циклуса **Косово поље**:

*Ако некад дођеш на Косово
Прићи Пољу
Прићи храму
Буди нежан
И падни му испод леве сисе*

*Место срца
Чућеш коњски топот
Место песме
Звони копље*

*Место дечјег смеха
Коњи ржу.*

То је реални оквир драме коју доживљује песник. Он је рањен, али не од копља које спомиње у цитираној песми, већ од тренутка када га је оно срекло. Та рањивост песника, дакле, није догађај тренутка, није нешто од пролазног значаја, рањивост песника је метафизички проблем: песникове груди и копље увек се срећу, али песник увек истрајава. Ова збирка је инспирирана мечанама и збивањима тог истрајавања ко-

је се, код Сарића, одиграва у тишини, прекиданој ветровима и испуњеној лелекањем, као и покушајима човековим да се попне на врх. Поље је овде оприште човекове вечите драме; песма траје али уместо ње звече копља, небу се тежи, али неба нема; ипак, не престаје нада да ће уморно поље нагустити вечита мржња. Влада неизвесност „на коју ће страну поље да окрене“. Мора се ризиковати јер „тишина и сиво смеће једини су богови у нама“.

Целокупна збирка остварена је језиком који подсећа на дрвени језик легенди и митова. У њој, додуше, нема ничег од митског у смислу стварања нових митова о величини тла, крви и порекла. Али има нечег од поезије митова и митског начина певања, од искомског покушаја одгонетања судбинских тајни. Има код Сарића нечег од оних шалутања блиских дневним чаролијама и бајању, нечег што неодољиво подсећа на мирис земље и старине:

*„Ко кроз кавез
Кроз град тече река
Вода
Не признаје да је ухваћена
И град руши огледалом*

*Нема путовања без реке
Али данас
Вода се од песка одваја
И сув песак тече
Око мене
Главном улицом преко
калдрме*

На тај начин, веза између песника и митске потребе за сједињавањем суштина никад се не прекида. Чак и онда кад помислимо да је посреди једно метафизичко обраћање вечним темама, песник Сарић даје нам до знања да је у питању његово пристајање на авантуру која није ништа друго до његова неизбежна судбина. Митско — то је песник, а трагање за суштинама је песниково коб, оно чему он не може да избегне. Тема завичаја је само повод за ту врсту авантуре која је песниково *differentia specifica*.

Сарић је у изразу и у овој збирци остао шкрт, економичан; у његовој песми нема де-

скрипције. Све је срачунато на реч, и њену носивост (ма да, како у једној песми каже, понекад посумња у вредност и могућност речи); најзад, песничко једино средство је реч. Можда Сарић увек не нађе адекватну реч, можда понекад прекине нит чаролије коју гради у свом настојању да проиђе до сржи митске визије. Али, у основи Сарићеве збирке је једна поетика која од његове поезије чини модерну поезију.

Улазећи смело у сопствену песничку авантуру, Сарић показује како је могућност поезије да се обнавља и буде „непрекидна свежина света“ заиста неисцрпна.